221433 ـ "سبحان الملك القدوس" دېگەن بۇ زىكىر تەراۋىھ نامىزى ئارىسىدا ئەمەس بەلكى ۋىتىر نامىزىدىن كېيىن ئېيتىلىدۇ

سۇئال

"سبحان الملك القدوس" دېگەن بۇ زىكىر تەراۋىھ نامىزى ئارىسىدا ئەمەس بەلكى ۋىتىر نامىزىدىن كېيىن ئېيتىلىدۇ

تەپسىلى جاۋاپ

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھ تائالاغا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت ـ سالاملىرى بولسۇن.

پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامدىن بايان قىلىنغان سەھىھ ھەدىستە، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ۋىتىر نامىزىدىن كېيىن سبحان الملك القدوس دەپ زىكىر ئېيتاتتى. ناماز ئوقۇغۇچىلار ۋىتىر نامىزىنى ئۆيدە ئوقۇسۇن ياكى مەسچىتتە ئوقۇسۇن، يالغۇز ئوقۇسۇن ياكى جامائەت بولۇپ ئوقۇسۇن پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ بۇ سۈننىتىگە ئەگىشىشى كېرەك. بۇ زىكىرنى كېچىلىك ناماز ئارىسىدا ياكى تەراۋىھ نامىزىنىڭ رەكئەتلىرى ئارىسىدا دېيىش يولغا قويۇلمىغان، چۈنكى بۇ توغرىدا پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامدىن ياكى ساھابىلارنىڭ بىرىدىن تەراۋىھ نامىزى ئارىسىدا بۇ زىكىرنى دېگەنلىكى توغرىسىدا دەلىل بايان قىلىنمىغان، مۇسۇلمان كىشى بىر ئىشنى قىلىش ياكى قىلماسلىقتا سۈننەتكە ئەمەل قىلىشى زۆرۈر بولۇپ، ئارتۇق ياكى كەم قىلىپ قويۇشتىن ساقلىنىشى كېرەك.

ئابدۇرەھمان ئىبنى ئەبزا رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ھەدىستە: «پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ۋىتىر نامىزىدا ﴿سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى﴾ ۋە ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ﴾ ۋە قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ سۈرىلىرىنى ئوقۇپ نامازدىن سالام بېرىپ: سبحان الملك القدوس دېگەن سۆزنى ئۈچ قېتىم ئاۋازىنى كۆتۈرۈپ تەكرارلايتتى.» [ئەبۇ داۋۇد تەيالىسى "ئەلمۇسنەد" 1-توم 441-بەتتە كەلتۈرگەن، ئىبنى جەئەد "ئەلمۇسنەد" 1-توم 86-بەتتە كەلتۈرگەن. ئىبنى ئەبىي شەيبە "ئەلمۇسەننەپ" 2-توم 93-بەتتە كەلتۈرگەن. ئىمام ئەھمەد "ئەلمۇسنەد" 24 ـ توم 72-بەتتە كەلتۈرگەن. بۇنىڭدىن باشقا نۇرغۇن ئالىملار كۆپ ئىسنادلار بىلەن كىتابلىرىدا كەلتۈرگەن. ئىبنى مۇلەققىن، ئەلبانى ۋە شەيخ مۇقبىل ئەلۋادىي قاتارلىق ھەدىس تەتقىقاتچى ئۇلىمالار سەھىھ دەپ بايان قىلغان. مۇسنەد ئەھمەد ۋە باشقا كىتابلاردا نەشر قىلىنغان.

ھەدىس تەتقىقاتچى ئالىملىرى ۋىتىر نامىزىدىن كېيىنلا مۇشۇ زىكىرنى ئېيتىشنىڭ مۇستەھەپ ئىكەنلىكىنى بايان قىلىپ كىتابلىرىدا ئايرىم باب كەلتۈردى. ئىبنى ئەبى شەيبە "ئىنسان ۋىتىر نامىزىنىڭ ئاخىرىدا نېمە دەيدۇ ۋە قايسى دۇئانى قىلىدۇ" دېگەن بابتا

كەلتۇردى. ئەبۇ داۋۇد رەھمەھۇللاھ "ۋىتىردىن كېيىنكى دۇئا" دەپ باب كەلتۇردى. ئىمام نەسائى رەھمەھۇللاھ "ۋىتىرنى ئوقۇپ بولغاندىن كېيىنكى تەسبىھ" دەپ باب كەلتۇردى. ئىبنى ھىببان ئۆزىنىڭ سەھىھ كىتابى 6-توم 202-بەتتە "ئىنسان ۋىتىر نامىزىنى ئوقۇپ بولغاندىن كېيىن ئاللاھ تائالاغا تەسبىھ ئېيتىش مۇستەھەپ بولغان زىكىر" دەپ باب كەلتۇردى.

ئىمام نەۋەۋي رەھمەھۇللاھ: "ۋىتىر نامىزىدىن كېيىن سبحان الملك القدوس دەپ ئۈچ قېتىم دېيىش مۇستەھەپتۇر". ["ئەلمەجمۇ شەرھىل مۇھەززەب" 4-توم 16-بەت، ۋە "تۆھپەتۇل مۇھتاج"2-توم 227-بەت].

ئىبنى قۇدامە رەھمەھۇللاھ: "ۋىتىر نامىزىدىن كېيىن سبحان الملك القدوس نى ئۈچ قېتىم دېيىش ۋە ئۇچىنچى قېتىمدا ئاۋازنى سوزۇپ ئېيتىش مۇستەھەپ بولىدۇ، دەيدۇ." ["ئەل مۇغنىي" 2-توم 122-بەت].

بۇ سۆزنىڭ ئوخشىشى دائىمي كومىتېت پەتۋاسى ئىككىنچى قىسىم 6-توم 60-بەتتە مۇنداق بايان قىلىنغان: "ۋىتىر نامىزىدىن سالام بېرىپ بولغاندىن كېيىن سبحان الملك القدوس نى ئۈچ قېتىم دەيدۇ".

شۇنىڭدەك باشقا ھېچقانداق ئۆلىمالارنىڭ بىرى سبحان الملك القدوس نى ۋىتىر نامىزىدىن باشقا نامازدا ئېيتىشنى مۇستەھەپ دەپ قارىمايدۇ.

بىز ئىلگىرى تور بەتتە بەزى مەسچىتلەردە كىشىلەرنىڭ تەراۋىھ نامىزى ئارىسىدا ئادەتلىنىپ قالغان ئىستىغپار ئېيتىش ياكى تەسبىھ ئېيتىش قاتارلىق جامائەت شەكلىدە زىكىر ئېيتىشنىڭ چەكلەنگەنلىكىنى بايان قىلغان ئىدۇق. دەلىل-پاكىتسىز جامائەت بولۇپ زىكىر ئېيتىش ئىنسانىنى بىدئەتكە يېقىنلاشتۇرىدۇ، سۈننەتتىن يىراقلاشتۇرىدۇ.

سۆزىمىزنىڭ خۇلاسىسى: نامازنىڭ تەراۋىھ نامىزىنىڭ رەكئەتلىرى ئارىسىدا سبحان الملك القدوسنى جامائەت شەكلىدە ئېيتىش يولغا قويۇلمىغان بەلكى ۋىتىر نامىزىدىن كېيىن دېيىش يولغا قويۇلغان. شۇنىڭدەك تەراۋىھ نامىزى رەكئەتلىرى ئارىسىدا جامائەت شەكلىدە ئەمەس بەلكى يەككە ھالدا ئىستىغپار، تەسبىھ ئېيتىش دۇرۇس بولىدۇ. بۇ ھەقتە تېخىمۇ كۆپ مەلۇمات ھاسىل قىلىش ئۈچۈن 190881-121270-108506-10718-50718-37753 نومۇرلۇق سوئاللارنىڭ جاۋابىغا قارالسۇن.

ئاللاھ تائالا ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.